

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FELTERJESZTÉSE a legelőgazdaságnak törvényhozási uton való szabályozása ügyében.

A legelőgazdaságnak törvényhozási uton való szabályozására vonatkozó mozgalom, amelyet az Országos Erdészeti Egyesület 1902. évi közgyűlésének határozatából indított meg, az 1905. évi közgyűlés óta, amely a törvény főbb elveit összefoglaló és kellően indokoló munkálattal foglalkozott, szünetelt, mert az ország általános viszonyai nem voltak alkalmasak arra, hogy ez a kérdés, bármily nagyfontosságú legyen is, napirendre tűzessék és nyugodtan tárgyalassék.

Ezidőszerint azonban maga a kormány foglalkozván a mezőgazdaságról szóló 1894. évi XII. t.-cz. revíziójával, az egyesület elnöksége alkalmasnak vélte a pillanatot arra, hogy az egyesületnek a legelőgazdaság törvényhozási uton való szabályozására nézve vallott nézetét illetékes helyen kifejezésre juttassa, illetőleg az Erdészeti Lapok 1905. évi XII. füzetében már közzé tett erre vonatkozó munkálatot a kormányhoz felterjessze és az összes gazdasági egyesületekkel közölje, azok támogatását kérve.

A földmívelésügyi miniszter urhoz intézett felterjesztés szövegét az alábbiakban közöljük:

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

Az Országos Erdészeti Egyesület már régóta aggodalommal tapasztalja, hogy legelőterületeinknek kezelése nem gazdaságos, illetőleg jobban mondván a közlegelők kezeléséről és ápolásáról egyáltalában nem lehet szó. Ez a sajnálatos körülmény különösen a domb- és hegyvidéken arra a következményeiben súlyos eredményre vezetett, hogy a legelőterületek nagy része terméketlen, vízmosásoktól megszaggatott kopárrá lett, általában pedig legelőink termőképessége csökkent, úgy hogy állatállományunknak már nem nyújthatnak elegendő táplálékot.

Ahelyett azonban, hogy az érdekelt birtokosok (és pedig főleg a közlegelőkre utalt kisbirtokosok) e közgazdaságilag feletlen hátrányos és előjeleiben már régóta felismerhető jelenség orvoslását első sorban és mindenekelőtt a legelők további rombolásá-

nak megszüntetésére és termőképességük emelésére irányított erélyes akcióban keresték volna, minduntalan az az óhaj merült fel és merül fel ma is, hogy az eddig üzött, teljesen okszerűtlen legeltetés által hasznavehetetlenné tett területek az erdő rovására bővítettessenek, vagy pedig az erdei legeltetés oly mértékben terjesztessék ki (nevezetesen vágásokban), amely az okszerű erdőgazdasággal semmiképpen sem egyeztethető össze és erdőállományunkat, még pedig főleg a községek, volt urbéresek és egyéb közbirtokosságok birtokában lévő, komolyan veszélyezteteti.

Az erdőből legelő céljaira átengedett területeken a régi módon, teljesen rendszertelenül folyik a legeltetés, sőt a fák kivágásán kívül rendszerint nem is történik semmi sem, ami azt a területet valóban használható, bőven termő legelővé tehetné és így semmi biztosítékot sem nyújtottak a legelőtulajdonosok arra, hogy az erdőből kihasított újabb legelőterületek nem jutnak ugyanarra a sorsra, mint a régebbi legelőterületek.

Folyton újabb és újabb területekről a ma már nagyértékű fakészleteket sietve kihasználni és többnyire messze értéken alul piacra dobni, hogy aztán ez a terület bokrokkal benőtt vagy vizmosásokkal megszaggatott silány legelő legyen, mely elvégre is hosszabb-rövidebb idő múltán mint kopár igen költséges módon biztosítandó a vizmosások rombolása ellen és újból erdősitendő, ez helyes gazdasági politika nem lehet, mert hova-tovább az országnak mind nagyobb területét juttatja tönkre s még azt a célját sem éri el, hogy az állattenyésztésen valóban érdemleges módon segítene. És mégis, amikor az erdőszet ezen törekvések ellen, amelyek ma már ugyis megfogyott és értékben ugyszólván napról-napra emelkedő erdőállományunkat komolyan veszélyeztetik, védekezett, innen is, onnan is felhangzott az a többnyire indokolatlan panasz, hogy az erdőszet a legeltetést ok nélkül korlátozza, ezzel a nép anyagi romlását okozza és azt kívándorlásra készteti.

Ezek a viszonyok terelték reá egyesületünk figyelmét a legeltetés kérdésére és kényszerítették, hogy avval foglalkozzék, habár kezdettől fogva azon az állásponton volt, hogy az első sorban a mezőgazdaság kérdése és sikeres megoldása a mezőgazdaság feladata. Határozott kifejezésre is juttatta azt az Országos Erdészeti

Egyesület abban a füzetében, amelyben az erdészetnek közgazdaságilag helyes álláspontját és a legelőgazdaság körül mutatkozó bajaink valódi kútforrását kimutatni igyekezett. Ez a füzet „Korlátozza-e az erdőgazdaság a legeltetést közgazdaságilag káros módon?” czímen 1901-ben jelent meg és Nagyméltóságod részéről 1902. évi 1846. eln. sz. alatt tárgyalatott.

Mivel azonban a gazdatársadalmat más fontos kérdések foglalták el és az egyesületünk részéről az említett füzet után ország-szerte terjesztett figyelmeztetés a kívánt visszhangra nem talált, másfelől pedig lehetetlen volt továbbra is tétlenül nézni, hogy az ok-szerűtlen legelőgazdaság mindig újabb és újabb erdőterületek termőképességét veszélyezteti, az Országos Erdészeti Egyesület kénytelen volt ezt a fontos kérdést 1902. évi közgyűlésének napi-rendjére tűzni, mely Téglás Károly m. kir. erdőtanácsos, főiskolai tanár előadása alapján elhatározta, hogy lépéseket tesz arra nézve, hogy a legelőgazdaság törvényhozási uton szabályoztassék, mert csak így várható azoknak az égető bajoknak orvoslása, amelyek ezen a téren ország-szerte észlelhetők.

Ezen határozatnak megfelelően egyesületünk feladata volt a legelőgazdaság szabályozását célzó törvény alapelveit összeállítani. Beható tárgyalások után, amelyekre az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és több vidéki gazdasági egyletet is meghívtunk (melyeknek képviselői azonban csak részben vettek részt tárgyalásainkon), a mellékletben mély tisztelettel bemutatott javaslatban állapotunk meg, amely alapul szolgálhat azon törvényes rendelkezések megállapításánál, amelyek célja első sorban a legelőterületek termőképességét biztosítani, másodsorban a legelők használatát a közérdek követelményeinek megfelelően szabályozni, végül harmadszor módot és eszközt nyújtani a legelőgazdaság fejlesztésére.

Javaslatunkat minden részében bőven indokolni igyekeztünk, nagy súlyt helyezvén arra, hogy ne csupán hasznos elvek állítassanak fel, hanem gondoskodás történjék a rendelkezések kellő végrehajtásáról is. Ebben a tekintetben a mezőgazdasági közigazgatás nem rendelkezvén az egész országra kiterjedő oly szervezettel és személyzettel, mint az erdőgazdasági közigazgatás, már a költségkímélés szempontjából számolnunk kellett azzal az eshető-

séggel, hogy az állami erdőtiszti személyzet, ha nem is általánosan, de egyes esetekben a legelőgazdaság, illetőleg legelőrendészet körébe vágó hatáskörrel célszerűségi okokból fel volna ruházandó és közreműködése ezen a téren nem volna teljesen nélkülözhető.

Tisztelettel megjegyezzük, hogy ezzel egyesületünk korántsem óhajt az erdőtiszti kar részére valamely új működési teret biztosítani, sőt ellenkezőleg hangsúlyoznunk kell, hogy amennyiben az alkotandó törvény végrehajtásánál az állami erdőtiszti kar közreműködése nem volna nélkülözhető, az tekintettel ezen tisztii karnak már most is igen nagy megterheltetésére és a kerületek nagy kiterjedésére az erdőgazdaság károsodása nélkül csakis a személyzet megfelelő szaporítása esetén, az egy erdőtiszt gondjaira bízott kerület kellő apasztása mellett történhetik. Ezeknek előrebocsátása után és hivatkozással a jelen sorainkhoz csatolt mellékletekben foglalt bővebb indoklásra, mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy hazánk legelőinek annyira elhanyagolt állapotán megfelelő törvényhozási intézkedések kezdeményezése útján segíteni méltóztassék. Egyesületünk ezt első sorban az erdőgazdaság közvetett érdekeltisége alapján kéri, meg van azonban győződve, hogy közvetlenül érdekelt állattenyésztésünk sem térhet ki tovább ezen kérdés elől.

Nagyméltóságod tudomásunk szerint az 1894. évi XII. t.-cz. módosításával foglalkozik. Egyesületünk hálával fogadná, ha Nagyméltóságodnak ezen tervével kapcsolatosan valósulnának meg azon céljai, amelyeket a mellékletben fölterjesztett törvénytervezet elkészítésével elérni óhajtott.

Tisztelettel kérjük egyuttal Nagyméltóságodat, hogy addig is, amíg a legelők ügye akár mint önálló törvényalkotás, akár mint új mezőgazdasági törvény kiegészítő része életbe lépne, az 1894. évi XII. t.-cz. idevágó intézkedéseinek szigorú végrehajtásáról gondoskodni méltóztassék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilvánítását.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében:

Budapest, 1907. évi febr. 8-án.

Bund Károly s. k.
titkár.

Bánffy Dezső báró s. k.
elnök.